

**EVALUATIE TEAM VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN
BEROEPSONDERWIJS & VOLWASSENENEDUCATIE 04-05**

Inleiding

De RMC-functie

De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten (RMC-functie) is onderdeel van de RMC-wetgeving die sinds februari 2002 van kracht is. Sindsdien zijn gemeenten verplicht, naast de naleving van de leerplicht, ook bovenleerplichtige voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar te registreren en te begeleiden. Doel is hen terug te leiden naar het onderwijs zodat zij alsnog een startkwalificatie behalen en meer en betere kansen hebben op de arbeidsmarkt.

Opdrachten

De regio Arnhem en de gemeente Arnhem hebben in het kader van de RMC-functie en het Bijzonder Programma Voortijdig Schoolverlaten van de gemeente Arnhem Team VSV een vijftal opdrachten gegeven:

1. Registratie en begeleiding van alle voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) uit het Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (BVE) woonachtig in de regio. Team VSV registreert en begeleidt de vsv'ers die door de BVE-instellingen in de regio rechtstreeks aan Team VSV gemeld moeten worden.
2. Begeleiding van jongeren vanaf 16 jaar uit de regio die zonder startkwalificatie het Voortgezet Onderwijs (VO) (dreigen te) verlaten en die een school- of beroepskeuzeprobleem hebben. Deze groep wordt door leerplichtzaken en de VO-scholen bij Team VSV aangemeld. Verschil met het BVE is wel dat (potentiële)

- leerplichtige vsv'ers uit het VO gemeld moeten worden bij de gemeenten die op hun beurt Team VSV kunnen inschakelen.
3. Begeleiding van jongeren vanaf 16 jaar uit de regio zonder startkwalificatie die al eerder uit het onderwijs (VO én BVE) uitgevallen zijn. Deze laatste groep wordt veelal aangemeld door leerplichtzaken, hulpverleningsinstanties en ouders. Ook melden deze jongeren regelmatig zichzelf aan.
  4. Begeleiding van jongeren die ingeschreven staan bij een van de drie Centra voor Werk en Inkomen (CWI) in de regio Arnhem en die aangeven weer terug te willen keren naar het onderwijs. Deze groep wordt aangemeld door een CWI of de sociale dienst van de deelnemende gemeenten.
  5. Monitoring van de overstap vmbo naar mbo in samenwerking met de scholen die aangesloten zijn bij de Lerende Regio Arnhem en omgeving. Het belangrijkste doel is het voorkomen van voortijdig schoolverlaten tijdens die overstap.

De evaluatie die nu voor u ligt, betreft de eerste opdracht.
Voor informatie over voortijdig schoolverlaten in het Voortgezet Onderwijs in schooljaar 2004-2005, opdracht 2 en 3, verwijzen wij u naar onze evaluatie VO 2004-2005.

Team VSV

Team VSV bestaat uit een aantal loopbaanadviseurs, orthopedagogen en een psycholoog hetgeen een scala aan begeleidingsmogelijkheden biedt. Team VSV werkt daarnaast intensief samen met jeugdhulpverleningsinstellingen en leerplichtzaken in de regio.

Begeleidingsmogelijkheden

Team VSV levert zoveel mogelijk maatwerk, dat wil zeggen dat per jongere in kaart wordt gebracht wat er gedaan moet worden om hem/haar weer actief te krijgen in de richting van scholing of werk of een combinatie daarvan. De werkwijze van Team VSV wordt daarbij gekenmerkt door twee belangrijke uitgangspunten:

Zelf doen wat je zelf kunt:

Voortijdig de opleiding verlaten wil nog niet altijd zeggen dat er sprake is van een groot probleem. De opleiding kan tegenvallen of te zwaar blijken te zijn. Men moet zich dan opnieuw gaan oriënteren. Een groot aantal jongeren blijkt goed in staat te zijn opnieuw een keuze te maken. Vaak voldoet een enkel begeleidingsgesprek, een beperkt beroepskeuzeonderzoek of het gebruikmaken van de bij Team VSV aanwezige voorzieningen zoals computerprogramma's, internet, folders en naslagwerken met informatie over opleiding en beroep.

Ondersteuning bieden waar nodig:

Er blijft echter een flinke groep jongeren over die niet in staat is op eigen kracht te werken aan hun toekomst. Bij hen is sprake van meervoudige problematiek: motivatieproblemen in combinatie met gedrags-, persoonlijkheids-, gezins- en/of sociale problematiek. Team VSV gebruikt hierbij - afhankelijk van wat nodig is - de volgende werkwijzen:

- **Bellen, bellen, bellen....:**
Voortijdig schoolverlaters hebben om allerlei redenen de neiging om af te haken, variërend van "afspraak vergeten" tot "niet uit bed kunnen komen" of "tegen het gesprek opzien". Omdat afhaken vaak juist het patroon is, probeert Team VSV dit te doorbreken door consequent achter de jongere aan te bellen en een nieuwe afspraak te maken, ook al gebeurt dit herhaalde malen. Lukt het niet de jongere op gesprek te krijgen dan volgt een huisbezoek.

- Huisbezoek:
Geen hulpvraag wil nog niet zeggen dat er geen ondersteuningsbehoefte is. Soms zitten jongeren zo gevangen in hun problemen dat zij er niet toe komen de stap naar Team VSV te zetten. Zij zijn niet bereikbaar, reageren niet op ons aanbod of komen telkens de afspraak voor een gesprek niet na. In die gevallen zoekt Team VSV de jongere thuis op. Soms is een kennismakings- of begeleidingsgesprek in de eigen vertrouwde omgeving een betere basis om verder te gaan. Bovendien bestaat dan ook de mogelijkheid om gezinsleden bij de begeleiding te betrekken.

- Diagnostiek:
Soms is het onduidelijk wat de mogelijkheden van een jongere zijn, van wat voor aard de problematiek is of naar welke bezigheden affiniteit uitgaat. In die gevallen wordt diagnostiek ingezet om meer helderheid te krijgen. Afhankelijk van de vraag wordt onderzoek gedaan naar capaciteiten, persoonlijk functioneren en interesses. De uitkomsten van dit onderzoek worden ingezet bij de verdere begeleiding.

- Begeleidingsgesprekken:
Begeleidingsgesprekken kunnen zich direct richten op het maken van een keuze voor een opleiding. Onderwerpen zijn dan “wie ben ik?”, “wat kan ik?”, “wat wil ik?” en “hoe kom ik waar ik wil komen?” Andere gesprekken zijn meer gericht op persoonlijke begeleiding. Sommige jongeren hebben behoefte aan hulp maar willen niets van de reguliere hulpverlening weten. Hun problemen belemmeren hen echter in het behalen van een startkwalificatie. Heeft men intensievere begeleiding nodig dan is het doel van de gesprekken de jongere te laten inzien dat professionele hulpverlening echt nodig is.

- Samenwerking met leerplicht:
Daar waar het (partieel)leerplichtige jongeren betreft, werkt Team VSV samen met leerplichtzaken van de desbetreffende woongemeente. De ervaring leert dat deze dubbelslag meer resultaat oplevert dan afzonderlijk van elkaar opereren.

- Samenwerking met hulpverlenende instanties:
Soms is een jongere al onder begeleiding van een hulpverlenende instantie en komt dan naar Team VSV voor keuzebegeleiding; soms blijkt uit de begeleidingsgesprekken bij Team VSV dat een jongere ook andere hulp nodig heeft. Daarbij worden de volgende vragen constant in de gaten gehouden: "Wie heeft de regie?" en "Wie doet wat?".

- Overleg met opleidingen:
Het valt niet altijd mee om jongeren geplaatst te krijgen op een opleiding, zeker niet als het gaat om tussentijdse plaatsing. Team VSV acht het daarom van het grootste belang goed contact te onderhouden met de verschillende opleidingen en mogelijkheden voor plaatsing te creëren.

- Begeleiding bij intake:
Sommige jongeren zijn nog onvoldoende in staat zelfstandig een intakegesprek te voeren. In die gevallen begeleidt Team VSV hem of haar. Na de start op en de overdracht naar de nieuwe school neemt die school de begeleiding vanzelfsprekend over.

- Ouderbegeleiding:
In sommige gevallen is voortijdig schoolverlaten het gevolg van een langdurig proces van verlies van ouderlijk gezag zonder dat daar eigen verantwoordelijkheid van de jongere voor in de plaats is gekomen. Met het oog op het behalen van een kwalificatieniveau voert Team VSV incidenteel ook oudergesprekken met als doel de gezagsrelatie enigszins te herstellen.

Arnhem, januari 2006

Team VSV
Velperweg 39
6824 BG ARNHEM
(026) 3520453 / 454

Evaluatiegegevens

Totaal aantal gemelde jongeren

In totaal zijn er in schooljaar 2004-2005 **1059 voortijdig schoolverlaters** bij Team VSV gemeld. Dit zijn jongeren die afgelopen schooljaar zijn uitgeschreven door een onderwijsinstelling voor Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (BVE) zonder dat zij een startkwalificatie behaald hebben. 978 van hen zijn afkomstig uit de vier BVE-instellingen in de regio Arnhem en 81 van BVE-instellingen buiten de regio. Van de 1059 vsv'ers zijn er 728 woonachtig in de RMC-regio Arnhem.¹

BVE-instelling	Aantal gemelde vsv'ers 2004-2005	Aantal gemelde vsv'ers 2003-2004	Totaal aantal leerlingen 2004-2005	Percentage van totaal aantal gemelde vsv'ers 2004-2005	Percentage van totaal aantal gemelde vsv'ers 2003-2004	Aandeel in aantal gemelde VSV-ers 2004-2005	Aandeel in aantal gemelde VSV-ers 2003-2004
Groenhorst College	7	12	210	3,3%	5,9%	0,7%	1%
Helicon Opleidingen	12	9	716	1,7%	1,2%	1,1%	0,7%
A12 Titus College	277	80	2116	13,1%	4,2%	26,2%	6,7%
roc Rijn IJssel	682	1039	11240	6,1%	9,6%	64,4%	86,6%
buiten de regio	81	60	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	7,6%	5%
totaal	1059	1200	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	100,0%	100%

¹ Vanaf schooljaar 2003-2004 worden, in opdracht van de RMC-regio Arnhem, vsv'ers die buiten de regio woonachtig zijn alleen gebeld en/of geschreven om de melding te controleren en de registratie in orde te maken. Tegelijkertijd wordt de melding naar het desbetreffende RMC doorgestuurd. Deze jongeren worden dus niet meer persoonlijk begeleid door Team VSV.

Zoals uit voorgaande tabel blijkt, zijn er afgelopen schooljaar 141 vsv'ers minder gemeld dan het jaar daarvoor.

Met name de daling van 34% in het aantal gemelde vsv'ers door het roc Rijn IJssel springt in het oog. Sinds het bestaan van Team VSV meldt het roc Rijn IJssel rond de 900 jongeren met een uitschieter naar boven in schooljaar 2003-2004. Nu dus 680. Dit terwijl het totaal aantal leerlingen van dit ROC vrijwel constant is gebleven. Met name het aantal jongeren dat uitgevallen zou zijn uit de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) van het roc Rijn IJssel is laag: 96 in schooljaar 2004-2005 in tegenstelling tot 241 in 2003-2004. Een daling van 60%. Maar ook de beroepsopleidende leerweg (bol) zou bijna 200 mindere uitvallers kennen volgens dit ROC.

Verder valt het op dat een aantal afdelingen van het roc Rijn IJssel een constant aantal vsv'ers gemeld heeft in vergelijking met andere jaren maar dat de afdelingen Welzijn (ruim 30% minder dan in 2003-2004), Administratie, Orde en Veiligheid (ruim 35% minder), De Pasvorm en Educatie (40% minder), Installatie- en motorvoertuigtechniek (50% minder) en tenslotte Uiterlijke Verzorging (bijna 60% minder) een veel lager aantal vsv'ers gemeld hebben. Hadden wij in schooljaar 2003-2004 de indruk dat het roc Rijn IJssel meer en beter was gaan melden dan de jaren daarvoor, dit jaar geeft helaas een ander beeld.

Daarentegen lijkt het dat het Titus College afgelopen schooljaar voor het eerst al hun vsv'ers bij ons gemeld heeft zoals de wettelijke opdracht ook luidt.

Op het totaal aantal ingeschreven leerlingen bij de vier BVE-instellingen in deze regio levert een aantal van 978 vsv'ers **een uitvalpercentage van 6,8%** op. Dit is een daling ten opzichte van voorgaande schooljaren (8,8% in 2003-2004, 7,2% in 2002-2003, 7,6% in 2001-2002 en 8,2% in 2000-2001) die ons inziens te wijten is aan het lager aantal gemelde vsv'ers door het roc Rijn IJssel.

Het probleem blijft dat we niet weten waaraan stijgingen en dalingen te wijten c.q. te danken zijn omdat we niet kunnen controleren of de BVE-instellingen al hun vsv'ers wel direct en correct melden. Of het beleid van de instellingen ten aanzien van het voorkomen van

voortijdig schoolverlaten effect sorteert, is daarmee helaas ook niet te achterhalen. Uit steekproeven, meldingen door derden (jongeren zelf, ouders, hulpverleningsinstellingen) en interne verslagen en rapporten van de onderwijsinstellingen zelf weten we dat niet alle vsv'ers door de scholen gemeld worden. Scholen nemen met andere woorden nog steeds hun wettelijke en maatschappelijke taak onvoldoende op zich hetgeen wij zeer betreuren. Overigens snijdt het mes aan twee kanten: jongeren die niet gemeld worden, kunnen ook niet door Team VSV worden herplaatst.

Gelukkig zijn er initiatieven vanuit het Ministerie van onderwijs en wetenschappen en de Onderwijsinspectie om scholen op hun meldplicht aan een RMC te controleren. Verder is het RMC regio Arnhem op weg naar een webbased digitaal meldingssysteem waarin de BVE-instellingen automatisch hun meldingen van voortijdig schoolverlaten kunnen laten inlezen. We ondersteunen deze ontwikkeling natuurlijk van harte.

Man/vrouw

Van de 1059 gemelde jongeren is 56,2% man en 43,8% vrouw. Dit zijn dezelfde percentages als in schooljaar 2003-2004. Bij de vsv'ers woonachtig in deze regio zijn de verhoudingen vergelijkbaar met de totale groep: 57,8% man en 42,2% vrouw. * Ieder jaar verlaten relatief meer mannen dan vrouwen voortijdig het BVE-onderwijs in de regio Arnhem.

* Indien de percentages van vsv'ers die woonachtig zijn in de regio niet afwijken van het totaalbeeld, worden ze vanaf hier niet meer apart vermeld. Dit om de leesbaarheid van deze evaluatie te bevorderen. Voor alle cijfers wat betreft de gemeenten in de regio Arnhem, verwijzen wij naar de speciale bijlage Gemeenten RMC regio Arnhem 2004-2005 die bij Team VSV verkrijgbaar is.

Leeftijd

De allergrootste groep vsv'ers is jong. 73,5% van het totaal aantal gemelde vsv'ers is 18 jaar of jonger. Dit geeft aan dat iets minder dan driekwart van de vsv'ers de school aan het begin van de opleiding voortijdig verlaat. Dit komt overeen met de belangrijkste reden van voortijdig schoolverlaten, namelijk verkeerd gekozen hebben (zie Redenen voortijdig schoolverlaten). De gemiddelde leeftijd van de gemelde vsv'ers is 17 jaar en 8 maanden. Op het totaal aantal gemelde jongeren is ongeveer een kwart (partieel)leerplichtig. Overigens nemen wij, bij een melding van een (partieel)leerplichtige jongere, direct contact op met de leerplichtambtenaar van de woongemeente om samen met hem/haar actie te kunnen ondernemen indien nodig en/of gewenst.

Totaal aantal vsv'ers	
leeftijd*	aantal
15 jaar	38
16 jaar	219
17 jaar	323
18 jaar	198
19 jaar	139
20 jaar	86
21 jaar	48
22 jaar	13

* hier is conform de richtlijnen voor de Effectrapportage van het Ministerie van OCW schooljaar 2004-2005 de leeftijd op de peildatum 01-08-2004 berekend. Deze jongeren zijn met andere woorden nog verjaard gedurende het schooljaar.

Woongemeente

Van de 1059 gemelde vsv'ers is 31% woonachtig in de gemeente Arnhem, 38% in de regiogemeenten en 31% buiten de regio. Het aandeel uit de regiogemeenten is daarmee toegenomen ten opzichte van andere schooljaren. Van de regiogemeenten kent Rheden nog steeds het hoogste aantal gemelde vsv'ers gevolgd door Zevenaar en Lingewaard.

	2004-2005	2003-2004
Arnhem	324	387
Regiogemeenten:	404	372
Angerlo*	0	7
Didam	25	12
Duiven	41	46
Lingewaard	54	53
Overbetuwe	35	46
Renkum	25	38
Rheden	98	71
Rijnwaarden	20	11
Rozendaal	2	0
Westervoort	43	46
Zevenaar	61	42
Buiten de regio	331	441

* de gemeente Angerlo hoort sinds de gemeentelijke herindeling van 1 januari 2005 bij de gemeente Zevenaar

BOL en BBL

De meeste vsv'ers volgden een opleiding volgens de beroepsopleidende leerweg (bol), namelijk 83,2%. Dit percentage is hoger in vergelijking met voorgaande jaren (steeds rond de 71%). Dit heeft ons inziens te maken met het feit dat het roc Rijn IJssel veel minder vsv'ers uit de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) gemeld heeft.

	Aantallen schooljaar 2004-2005	Aantallen schooljaar 2003-2004	Percentage van totaal 2004-2005	Percentage van totaal 2003-2004
BOL	881	856	83,2%	71,3%
BBL	138	286	13,0%	23,8%
n.v.t. / onbekend	40	58	3,8%	4,9%
Totaal	1059	1200	100%	100%

Verdeeld over de leerjaren vallen opnieuw veruit de meeste jongeren uit in het eerste studiejaar (721 oftewel 68,1%) hetgeen correspondeert met de leeftijd van de meeste vsv'ers en de belangrijkste reden om de school voortijdig te verlaten (verkeerde keuze).

Niveaus

Als we de gemelde vsv'ers uitsplitsen over de vier niveaus van het MBO zien we verschuivingen ten opzichte van schooljaar 2003-2004. De grootste groep gemelde vsv'ers volgde schooljaar 2004-2005 niet een opleiding op niveau 2, zoals het jaar daarvoor, maar een opleiding op niveau 4, (36,1%) op de voet gevolgd door niveau 2 (34,3%). De daling in het aantal gemelde vsv'ers is het meest opvallend bij de opleidingen op niveau 1 (47,2% minder meldingen) hetgeen correspondeert met het feit dat De Pasvorm en Educatie

en de sector Techniek van het roc Rijn IJssel veel minder vsv'ers gemeld hebben dan in schooljaar 2003-2004. Deze afdelingen hebben een grote groep leerlingen op niveau 1. Verder blijkt in onderstaande tabel ook weer de daling in het aantal gemelde vsv'ers die de bbl volgden. Dit is het geval bij het roc Rijn IJssel en bij het Titus College.

	Aantal 2004-2005	Waarvan BOL	Waarvan BBL	onbekend	Aantal 2003-2004	waarvan BOL	waarvan BBL
niveau 1	85	71	14	0	161	117	44
niveau 2	363	270	91	2	422	245	177
niveau 3	191	168	23	0	269	207	62
niveau 4	382	369	10	3	267	253	14

Redenen voortijdig schoolverlaten

De belangrijkste reden om voortijdig met de opleiding te stoppen is opnieuw het maken van een verkeerde keuze. In 2001-2002 was dit voor 47,5% van de vsv'ers de reden de school voortijdig te verlaten, in 2002-2003 voor 41,6% in 2003-2004 voor 35,9% en nu voor 43,7%. Dat is dus weer een toename na een aantal dalingen in de afgelopen jaren. Die verkeerde keuze is met name te wijten aan de inhoud van de opleiding die niet beantwoordt aan de verwachtingen. De opleiding wordt als niet leuk, niet passend noch uitdagend ervaren.

	Aantal 2004-2005	Percentage 2004-2005	Percentage 2003-2004	Totaal verkeerde keuze 2004-2005
Verkeerde keuze door inhoud opleiding	345	32,6%	25,2%	463 (43,7%)
Verkeerde keuze door inhoud beroep	42	4,0%	5,9%	
Verkeerde keuze door zwaarte opleiding	25	2,4%	2,5%	
Verkeerde keuze door organisatie & klimaat opleiding/school	51	2,3%	2,3%	

Naast het maken van een verkeerde keuze geven vsv'ers aan dat ze zich door persoonlijke omstandigheden (psychische problemen en/of problemen in de privé- of thuissituatie) gedwongen voelen de opleiding te verlaten. Dit geldt voor 13,1% van alle gemelde vsv'ers hetgeen een lichte daling is t.o.v. schooljaar 2003-2004. Voor de regio ligt dit percentage echter een stuk hoger, namelijk 22,8%, hetgeen juist een flinke toename is. Voor bbl'ers is de belangrijkste reden om de school voortijdig te verlaten het feit dat ze geen bpv-plek hebben, namelijk 29,7%. Dit is opnieuw een toename ten opzichte van voorgaande schooljaren. Bij de bbl'ers van niveau 2 is het zelfs voor 33% de reden om te stoppen.

Vooropleiding

Verreweg de grootste groep vsv'ers heeft een diploma VMBO waarbij het diploma vmbo-tl het meest voorkomt hetgeen correspondeert met het feit dat de grootste groep vsv'ers uit een opleiding op niveau 4 is uitgevallen.

Van alle vsv'ers valt 16,9% uit zonder een diploma voortgezet onderwijs, hetgeen opnieuw minder is dan voorgaande schooljaren. In 2003-2004 had 22,1% geen diploma, in 2002-2003 24,5% en in 2001-2002 32,8%.

Vooropleiding	Aantal	
Geen diploma	179	16,9%
ISK	14	
Praktijkonderwijs	9	
MBO niveau 1	29	
VBO	108	
MAVO	128	
VMBO richting onbekend	9	VMBO totaal
VMBO BBL	176	
VMBO KBL	111	538
VMBO GL	24	(50,8%)
VMBO TL	218	
Onbekend	54	

*
vmbo: voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
kbl: kaderberoepsgerichte leerweg binnen het vmbo
bbl: basisberoepsgerichte leerweg binnen het vmbo
tl: theoretische leerweg binnen het vmbo
gl: gemengde leerweg binnen het vmbo

Opvallend is dat bij de groep met een diploma vmbo-tl verkeerde keuze een grotere rol bij het voortijdig schoolverlaten heeft gespeeld dan bij de overige vmbo-diploma's.

	Percentage verkeerde keuze als reden voortijdig schoolverlaten
VMBO TL	68,8%
VMBO GL	54,2%
VMBO KBL	62,2%
VMBO BBL	51,1%

Resultaten

Van alle vsv'ers is 49,4% direct ge- of herplaatst in een ROC tegen 44,9% in 2003-2004, 48% in 2002-2003, 43% in 2001-2002 en 39,8% 2000-2001. Voor de vsv'ers die een opleiding op niveau 4 volgden is dit percentage in 2004-2005 beduidend hoger dan voor de vsv'ers van niveau 2, respectievelijk 63,1% en 43,3%. Daarentegen zijn vsv'ers van niveau 2 meer gaan werken dan vsv'ers van niveau 4, respectievelijk 24,2% en 16,8%.

Van de vsv'ers die direct ge- of herplaatst zijn, volgt bijna 50% inmiddels een andere opleiding op een andere onderwijsinstelling. Het feit dat de meeste vsv'ers die herplaatst zijn in een ROC, kiezen voor een andere opleiding dan de opleiding waaruit zij zijn uitgevallen, correspondeert met het feit dat zij een verkeerde keuze hadden gemaakt.

In totaal is 60,2% weer met een opleiding gestart of voornemens dit te doen, zodra hij of zij geplaatst kan worden of een leerwerkplek heeft gevonden.

Resultaat	2004-2005	Percentage 2004-2005	Percentage 2003-2004	
Herplaatst in een roc*	523	49,4%	44,9%	Totaal richting opleiding 2004-2005 60,2%
Schriftelijk / particulier onderwijs	34	3,2%	2,6%	
Doorstroom HBO	1	0,1%	0,5%	
Opleiding zoekend of op instroommoment wachtend	30	2,8%	3,7%	
Werk met interne opleiding gevonden	32	3,0%	2,9%	
BBL-plek zoekend	18	1,7%	4,9%	
Werk gevonden	178	16,8%	17,6%	
Bemiddeling naar werk ingeschakeld	3	0,3%	0,1%	
Werkzoekend	52	4,9%	5%	
Reizen	6	0,6%	1,1%	
Langdurig ziek	22	2,1%	1,4%	
Hulpverlening ingeschakeld	18	1,7%	1,4%	
Onbekend / geen contact mogelijk geweest	126	11,9%	8,2%	
Geen resultaat na acties	16	1,5%	4,8%	
Totaal	1059	100%	100%	

* zie ook de tabel op de volgende bladzijde

Totaal aantal herplaatste vsv'ers in een ROC	Andere opleiding zelfde instelling	Andere opleiding andere instelling	Herstart zelfde opleiding zelfde instelling	Zelfde opleiding andere instelling
523	168 (32,1%)	261 (49,9%)	26	68

Allochtoon / autochtoon

Van de 1059 gemelde vsv'ers zijn 209 van allochtone afkomst (19,8%%), waarvan 58,9% man en 41,1% vrouw. Van de 842 autochtonen (79,5%; van 0.7% van de vsv'ers is onbekend of zij autochtoon of allochtoon zijn) is 55,3% man en 44,7% vrouw.

De verhouding man-vrouw verschilt ieder jaar meer bij de allochtone vsv'ers dan bij de autochtone, hoewel afgelopen schooljaar dit verschil minder groot was dan de jaren daarvoor. Relatief is het aantal allochtone mannelijke vsv'ers echter groot.

Van de allochtone vsv'ers volgde de grootste groep een opleiding op niveau 2 (41,6%). Bij de autochtonen volgde de grootste groep een opleiding op niveau 4 (39,2%).

De grootste groep allochtone vsv'ers is van Turkse (23% op totaal aantal allochtonen) en Marokkaanse afkomst (11% op totaal aantal allochtonen). Het grootste deel van de allochtone vsv'ers is woonachtig in de gemeente Arnhem (55%). 18,2% is woonachtig in een van de regiogemeentes. De overige allochtonen wonen buiten de regio Arnhem.

* Hier is de definitie in het Staatsblad (1999) gevolgd:

Een jongere is allochtoon:

1. als hij/zij zelf geboren is in een zogenaamd doelgroeland én een van de ouders ook geboren is in een doelgroeland
2. als hij/zij geboren is in Nederland maar beide ouders in een doelgroeland

Van de totale groep allochtone vsv'ers heeft 21,1% geen diploma voortgezet onderwijs in tegenstelling tot 30,1 in 2003-2004.

Ook bij allochtone vsv'ers is een verkeerde keuze de belangrijkste reden de school te verlaten, zij het voor 41% in tegenstelling tot 72% van de autochtone vsv'ers. Ook bij de overige belangrijkste redenen om de school voortijdig te verlaten liggen deze percentages verschillend, zoals te zien is in de volgende tabel.

Belangrijkste reden voortijdig schoolverlaten bij allochtonen	Percentage allochtonen	Percentage autochtonen
Verkeerde keuze	41%	72%
Persoonlijke omstandigheden	22%	19%
Structureel verzuim	23%	6%
Verhuizing	14%	3%

Acties Team VSV

Zodra een melding binnen is, neemt Team VSV telefonisch contact op met de jongere of de ouders. Veelal zijn er meerdere pogingen nodig om een jongere te pakken te krijgen. Er worden voicemailen ingesproken en naar 06-nummers sms-jes verstuurd. Worden de jongere en/of de ouders uiteindelijk na herhaalde pogingen niet bereikt, dan volgt een brief met ons aanbod, een antwoordformulier en een gefrankeerde antwoordenvolp. Reageert de vsv'er ook niet op deze brief, dan wordt een huisbezoek afgelegd indien de vsv'ers binnen de regio woont.

Het percentage vsv'ers dat ingaat op het aanbod van persoonlijke begeleiding en coaching zakt ieder jaar licht, namelijk 11,9% in schooljaar 2004-2005 ten opzichte van 12,6% in 2003-2004, 15,6% in 2002-2003 en 14,1% in 2001-2002. Jongeren geven aan met de telefonische adviezen van Team VSV, de hulp van ouders en de vorige school als ook met de informatie via internet steeds beter zelf tot een andere keuze te kunnen komen. De groep die wel ingaat op het aanbod van persoonlijke begeleiding en coaching kent echter steeds complexere problematiek. Van de 126 vsv'ers uit het BVE die afgelopen schooljaar persoonlijk begeleid zijn door Team VSV zijn 85 jongeren intensief, 33 jongeren zeer intensief en 8 jongeren na een huisbezoek zeer intensief begeleid.

Knelpunten en acties

Een Regionaal Meld- en Coördinatiepunt heeft tot taak alle voortijdig schoolverlaters in de desbetreffende regio te registreren en te begeleiden richting het onderwijs zodat zij als nog een startkwalificatie behalen. ROC's, AOC's en scholen voor voortgezet onderwijs zijn wettelijk verplicht hun voortijdig schoolverlaters te melden. Ook jongeren die meer dan 30 dagen ongeoorloofd verzuimen, worden gerekend tot voortijdig schoolverlaters en moeten gemeld worden.

In de regio Arnhem zijn de ROC's en de AOC's verplicht hun vsv'ers te melden bij Team VSV. Een knelpunt is dat de BVE-instellingen zich echter nog steeds onvoldoende houden aan deze wettelijke regeling. Het gevolg is dat de groep voortijdig schoolverlaters niet goed in beeld is, beleidsmatige acties in de regio niet stevig gefundeerd kunnen worden, er geen zicht is op verbeteringen ten aanzien van het voorkomen van uitval in de scholen zelf en jongeren de kans ontnomen wordt om hulp en advies te krijgen bij hun terugkeer naar het onderwijs.

Om bovenstaand knelpunt aan te pakken is het RMC regio Arnhem bezig een nieuw webbased registratiesysteem aan te schaffen en te implementeren. In dit systeem kunnen de meldingen van de BVE-instellingen automatisch worden ingelezen waardoor melding en registratie wel sluitend te maken zijn. Daarnaast kunnen leerplichtambtenaren in de regio het bestand raadplegen, de in- en uitschrijvingen van de BVE-scholen naast het RMC-bestand leggen en verschillen signaleren en natuurlijk zelf meldingen doen.

Verder, zoals al eerder vermeld, is de onderwijsinspectie voornemens BVE-instellingen in samenwerking met een RMC op hun melding aan datzelfde RMC te controleren. Beide trajecten vullen elkaar ons inziens prima aan.

Een tweede knelpunt is dat een grote groep vsv'ers wel bekend is bij een CWI maar niet bij het RMC. Deels zijn dit jongeren die recentelijk zijn uitgevallen uit een BVE-instelling, al dan niet gemeld bij Team VSV, deels betreft dit jongeren die al eerder uitgevallen zijn uit het onderwijs. In 2005 is het project "Loopbaanaanpak bij het CWI" van start gegaan. In dit kader begeleidt Team VSV op kleine schaal voortijdig schoolverlaters die door de deelnemende gemeenten worden voorgedragen. Op iets langere termijn wil het RMC, in overleg met betrokken partijen, naar een situatie waarin alle voortijdig schoolverlaters bij het RMC gemeld worden, zodat aan iedereen dezelfde adequate dienstverlening kan worden geboden.

Tot voor kort had het RMC ook geen beeld van de jongeren die bij de overstap van VMBO naar ROC afhaakten en voortijdig schoolverlater werden. In 2005 hebben de Lerende Regio en het RMC het project "Sluitende Keten" uitgevoerd waarbij de totale groep jongeren die de overstap maakte, werd gemonitord. Team VSV heeft een belangrijk aandeel in de uitvoering van dit project. Het project wordt in 2006 gecontinueerd. Hierdoor kunnen tijdig acties worden uitgezet naar jongeren die bij de overstap afhaken of dreigen af te haken.

Als deze drie acties van het RMC, automatisch laten inlezen van de meldingen van de BVE-instellingen, registratie van alle vsv'ers die bij de CWI's bekend zijn en het monitoren van de overstap, succesvol zullen gaan verlopen, krijgen we een steeds beter beeld van de groep voortijdig schoolverlaters in de regio Arnhem en kunnen beleidsmatige interventies beter gefundeerd worden ingezet.

Een ander knelpunt is en blijft het feit dat een groot deel van de jongeren uitvalt door het maken van een verkeerde keuze. Dit pleit voor nog betere loopbaanbegeleiding op het VMBO, monitoring van de overstap VMBO-MBO en eerlijke en realistische voorlichting op een ROC met aandacht voor de eventuele zelfstandige werkvormen en onderwijskundige uitgangspunten van de MBO-school. Tenslotte pleit "verkeerde keuze" en "het niet leuk vinden van de opleiding" voor het vergroten van de attractiviteit van het onderwijs met meer

praktijkgericht onderwijs, het verbeteren van de aansluiting tussen VMBO en ROC met doorlopende leerlijnen en “warme overdracht”.

Een ander aandachtspunt is dat vraag en aanbod in het onderwijs niet altijd gelijk lopen. Het moment van voortijdig schoolverlaten laat zich niet dwingen en vindt grotendeels na de peildatum van 1 oktober plaats. Een belangrijk deel van de bekostiging draait om het aantal leerlingen dat op die peildatum staat ingeschreven. OCW heeft aangegeven randvoorwaarden te creëren waardoor flexibele instroom en maatwerktrajecten mogelijk zijn. Door aanvullende afspraken tussen ROC's en (grote) gemeenten kan dit probleem wellicht ook in de praktijk getackeld worden. Dit onderwerp is één van de actiepunten die door de gemeente Arnhem in de nota Werk (2005) worden genoemd.

Tenslotte is daar het knelpunt van het niet kunnen vinden van een passende leerwerkplek. Jongeren die geen werkplek kunnen vinden, worden niet aangenomen op een BVE-instelling of op een zeker moment uitgeschreven. Binnenkort start er gelukkig een speciale acquireur jeugdlerbanen die met provinciale middelen in de regio Arnhem gaat werken. Deze acquireur wordt voor de omvang van 1 fte gedurende een jaar aangesteld en ondergebracht bij het CWI in Arnhem-Zuid. Hij/zij is echter werkzaam voor alle drie de CWI's in de regio. Een deel van zijn/haar werkzaamheden zal gericht zijn op jobhunting voor jongeren die een BPV-plaats zoeken. Jongeren die voor jobhunting in aanmerking komen, kunnen via verschillende kanalen worden gemeld, bijvoorbeeld door het jongerenloket van het CWI, een BVE-school of het RMC/Team VSV.

Voor meer informatie:

Team VSV
Velperweg 39
6824 BG ARNHEM
(026) 3520453 / 454